

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 d., 6 luni 3 d. 50 cr., 3 luni 1 d. 75 cr.
Pentru marșale pe an 8 d., 6 luni 4 d., 3 luni 2 d.
Pentru străinătate pe an 12 d., 6 luni 6 d., 3 luni 8 d.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administraținea telegrafică arhidiecezanei Sibiu, strada Măscărilor 47
Correspondențele sunt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măscărilor Nr. 43.
Epistole nefranse se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rândul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
de-șare publicare.

Revista politică.

Sibiu, în 19 Noevre.

Casa deputaților Ungariei des-
bate bugetul pe 1883. Eri a ales casa
de sus și de jos împreună păzitor co-
roanei în unanimitate pe Iosif Slavay.

Dincolo de Laita, cu un fenomen
politic mai mult. După o lungă luptă
între naționali-nemți și între dreapta
senatului imperial, mai conciliantă față
cu naționalitățile, dară în cele din urmă
copleșită de Cehi, Sloveni și Ultramon-
tani; după încercarea lui Fischof și
bar. Walterskirchen de a forma o
partidă independentă din elementele
aceste: vine acum contele Coronini,
pe care unii îl botează fiitorul ministru
de stat, și încearcă de nou forma-
rea unei partide, „care să nu fie
nici ministerială nici opozițională” și
care va avea în vedere numai uni-
versalitatea monarhiei. În
ceștiuni naționale și profesionale va
canta ca ecuitabilitatea să fie norma-
tivă; în ceștiuni economice partida va
merge cu guvernul. Viitorul nu este
departat, în care și partida aceasta va
trece prin proba de foc a vitalității
sale. Până acum numără partida 23
de membri, cari după deschiderea se-
natului imperial își vor publica cre-
doul lor politic.

Telegrame de eri aduc dela Bu-
cureșci scirea, că C. A. Rosetti a
refusat mandatul ce i s'a dat prin
realegere, motivând refuzarea cu ati-
tudinea negativă a camerei față cu
proiectele sale de reforme.

Pentru ca să fie pricepută mai
bine scirea de mai sus se ascultăm ce
ne împărtășește „România Liberă” de-
spre C. A. Rosetti. Ea ține în nrul de
Joia:

„Bătrânul C. A. Rosetti a plecat
din țeară. Unii explicau această ple-
care, cu trebuința de odihnă ce simțea
bătrânul; alții i da de motiv, o ne-
înțelegere de teorie și de practică
politică, între dânsul și d. Ioan Bră-
țianu.....

„Am dis, că e o neînțelegere de
teorie și de practică politică, între d.
C. A. Rosetti și d. Ioan Brățianu. Să
ne explicăm.

„Fără îndoială că explicarea ce o
dăm este ipotetică; nu avem dinainte
probe nediscutabile, ci o estragem
din cele ce vedem că se petrec dela
o vreme încoace.

„E mai întâiu o deosebire de teo-
rie politică între cei doi frunțași ai
ideilor liberale. D. C. A. Rosetti este
un democrat radical și socialist; d.
Ioan Brățianu este un liberal mai mo-
derat. Despre democratismul lui Ro-
setti avem dovezi proaspete: electi-
vitatea magistraților, unificarea co-
legiilor electorale cu scrutin de listă,
plătirea datorielor țăranilor, și altele.
Singura pedică serioasă, ridicată în
partid, în contra realizării acestor pro-
iecte, ar fi a dlui Ioan Brățianu. De
aici o răceală politică între cei doi
prieteni.

„Această răceală s'ar fi accentuat
și mai tare, prin deosebire de ve-
deri practice. D. Ion Brățianu ar fi ară-
tat de multe ori nemulțămiri în con-
tra nemernicilor din partid, lipsiți de
cultura minții, și foarte dedați la chi-
verniseli. Această nemulțămire, dîlnic
motivată de faptele căprarilor din
partid, ar fi decis pe primul-ministru
să înceapă curățirea copacului liberal
de uscături și de muschilui putred și
altoirea lui cu sevă sănătoasă din
vlastare inteligente, talentate, pline
de viață. Această operațiune a alar-
mat partidul!

„Încă de astă primăvară, unul din-
tre membrii influenți ai roșilor ne
manifesta nemulțămirea lui pe Ion
Brățianu și îl acuza că plutește în ape
conservatorilor, făcînd înse elogiul lui
Rosetti. Aceste simțăminte trebuiesc
acum să fie și mai acute în sinul par-
tidului.

„Bătrânul Rosetti n'ar fi aprobând
această tendință a prietenului seu din
copilărie.

„Să i se opună pe față, în public
s'ar fi produs o sguindire primejdioasă

pentru partid în țeară. Nici suvenirile
unei lungi și frățesci prietenii, nici
interesul de partid, n'ul povățuiau pe
Rosetti la ruptură manifestă. El a pre-
ferit să plece pentru că -va timp din
țeară și să lase astfel tamicului seu
mână liberă de a încerca, ceea ce
Ioan Brățianu crede că e patriotic să
înceere.

„Așa vedem noi situațiunea și cre-
dem că o vedem just.

„Neînțelegerea până acum cam surdă,
n'are însă să meargă mult timp în ne-
gură. Dacă unul din cei doi frunțași
ai roșilor nu va ceda, ruptura se va
desfășura la lumina zilei.

„Până acum simptomele nu sînt
a pace.”

„R. L.” sfêrșește primul seu
articol astfel:

„Cei cari se opun radicalismului
și se opun cu convingere, servese
bine interesele României. Dacă în rî-
ndurile acestora ar persista și primul
ministru, am privi laptul cu mulțu-
mire și lam ajuta, spre a împedea
unificarea colegiilor și alegerea ma-
gistraților.”

Va să dîcă situațiunea în Româ-
nia ar fi totuși ceva altfel de cum
ni-o înfățșează „Armonia”. Și cum
că trebuie să fie altfel se vede că
unele elemente conservatoare se apro-
pie de sigur de Brățianu și nu de
Rosetti.

Giers a ajuns la Roma, unde s'a
întîlnit cu Mancini.

Față cu alarmele despre „un rî-
boiu în perspectivă” între Germania
și Rusia cetim următorul oracul a
lui „Golos”: Germania nu-și gîse-
cească nici o socoteală într'un rebouiu
cu Rusia, pe cît timp aceasta nu pro-
voacă; Austria, a cărei niuință, de
ași lărgi sfera puterii sale în lumea
slavă, este o problemă nerealisa-
bilă, care însulă numai temeri, dacă
are un aliat, care însă e anevoie de
afiat, până când stau raporturile ami-
cabile între Rusia și Germania, care
își cunoaște prea bine avantajele sale

decăt că se 'și atragă neplăcerea po-
porului rusesc asupra-și. Prin urmare
nu este motiv de a abate prin temeri
de răboiu atențiunea dela problemele
interne, ceea ce nu va împedea pe
Rusia, urmînd esemplul vecinilor sei,
ași întări frontierile.

Dezbaterea antisemitică în parlamentul Ungariei.

Buda p e s t a , 27 Nov.

În ședința de ađi urmează la or-
dinea zilei cuvîntul din urmă al
referențelui și al propunătorului la
petițiunea heveșană.

Referențele comisiunei Berze-
viczy (din partida liberală) apără
propunerea comisiunei față cu con-
trapropunerile. În ceoace privesc
propunerea stîngei extreme, referențele
nu se îndoiesc de loc de sinceritatea
sentenței condamnătoare pronunțată
de propunătorul Polony contra
antisemitismului. Se vede
însă necesitat a aminti faptul, că
Istoczy pe cît timp a fost membru
al partidei liberale, a stat izolat
cu tendențele sale. Mișcare antisemi-
tică n'a existat și de persecuțiuni ji-
dane n'a fost vorbă. Numai de când
a eșit Istoczy din partida liberală și
de când s'au aliat cu el deputați și
jurnale de ale stîngei extreme. sau
ivit și simptomele aceste (Sgomot în
stînga extremă).

Alb. Nemeth strigă: „Te rog
a numi pe respectivii!”

Referenții însuși nu vor nega aceasta.
Președintele partidei însuși s'a vădut
necesitat, a rectifica într'o epistolă des-
chisă împutarea, ce i se făcu acestei
partide, că ea adică s'ar identifica cu
antisemitismul. Guvernul repețește re-
ferențele, a delatăr, după cum avea
datorință și cerea scopul, lacuna ce
se ivi în lege, și merită deci mulțu-
mă, ear nu defăimarea casei. Pasiu-
nile cari se manifestă în șirurile opo-
zițiunei jignesc mai mult libertatea.
(Aplause vii.)

FOIȚA.

Poiana sârălat.

(Estras din „Notiție” dlui N. X.)

Pe la 18 Iulie plecai din Slănic
în tovrășia cu vre-o patru prieteni;
aveam nisece cai de munte obicnuți
cu drumurile grele și periculoase;
după o mică fugă furem nevoiți, la o
departare de vre-o șecă minute dela
graniță, să lăsăm caii la pas. În ade-
văr, din cauza bolovanilor și a păra-
lielor, caii nu puteau înainta de cît
cu greutate. Ceva mai tîrziu începu-
răm a sui o cărare prin mijlocul
unei păduri de fagi. Nimic mai fru-
mos de cît această suire; cărarea
serpuiesce și se urcă mereu; dea dreapta
și deastînga sălărețului se ridică nisece
fagi uriași, drepti ca luminaea; um-
bra e deasă; răcoarea te pîtrunde
și prin spîrturile de pădure zăresci
în departare muntele Sandru, a căruia
frunte se perde printre nouri. După
vre-o ceas de călătorie ajungi pe
un tîpșan unde, este, un pichet pără-

sit; de acolo drumul se coboară tot
prin ripe și pe margini de prăpăstii;
cailă calcă cu o băgare de seamă
estremă; la cel întâiu pas greșit, cai
și călareș s'ar rostogoli în nisece rîpi
pline de bolovani. După un alt ceas
de asemenea călătorie, ajungem pe un
drum mai bun într'o vale încântătoare,
unde serpuiesc un pîru, care pe ici,
pe colea formează cascade; a din-
tre aceste numără aproape șapte me-
tri înălțime. Apoi printr'o cărare ne-
tadă și umbroasă sosim la Poiana-
Sărăt. Acest sat, care a fost botezat
de Unguri Sômezoz, este situat în
Transilvania și numără vre-o 1,300
de locuitori, toți Români afară de
vre-o trei-șeci de Unguri, impiegăți
dela mae. Satul este așezat în mij-
locul unei poeni uriașe, încungurată
din toate părțile de munți mari acor-
poriți de păduri; nu departe se află
pasul Oituzului, una din marile tre-
cători din România în Ardeal.

Ce contrast între satele româ-
nesci din județul Băcăului și Poiana-
Sărăt! Casele sînt bine zidite, curate
încăpătoare, în căt. ar pute foarte

bine sta în mijlocul unui tîrg, cum e
Bacăul sau Romanul; pretutindeni
domnesce curățenia și rînduiala cea
mai mare; șoseaua, care trece prin
mijlocul satului, este bine bătută ca
în palmă, pe când cea dela noi, care
duce la Oituz (afară de o mică bu-
cată dintr'însa ce datează din timpul
ocupațiunii nemșeci) este în cea mai
proastă stare.

În Transilvania există o admini-
strațiunea, care poate să poarte cu
vrednicia acest nume: pe de altă parte
impositele sînt mai mici de căt la
noi; ast-fel, după cum m'a incredințat
preutul românesc din sat, nici un
locuitor nu plătesce mai mult de doi
galbini pe an, atăt la stat căt și la
comună. Școala și biserica sînt foarte
bine întreținute; profesorele a învățat
șapte clase gimnasiale, a urmat con-
ferenții și a mai urmat și vre-o doi
ani cursuri pedagogice; leafă sa, cu
toate aceste nu se ridică de căt la
250 floreni pe an, plus casă și lemne;
numărul elevilor fiind în destul de
mare, el mai are și un ajutor plătit
cu 120 floreni pe an.

Țăranii nu-și petrec vremea la
cîrcimă; Dumineca, tot satul este la
biserica și în genere cea mai mare
moralitate domnesce într'însul.

Cea mai interesantă și mai ori-
ginală figură din sat este aceea a
părintelui Ioan Beloiu, care ține loc
de protopop pentru toată regiunea;
el e cunoscut mai bine sub numele
familiar de părintele Ioniță. Casa lui,
model de gospodărie, este situată în
fața bisericii și este cea mai primi-
torie din căt am întîlnit vre odată.
Ori-ce călător din România, care vo-
ește să vadă Poiana-Sărăt, trage, la
părintele Ioniță ca la el acasă.

Masa părintelui e masa tuturor;
vinul părintelui, e vinul tuturor. În-
tru căt privesc vinul mai cu seamă,
n'avam de căt să aducem laude părin-
telui Ioniță, care înțelege și stimează
tot ce-i vechiu și românesc; un Odo-
besci al sîn dela 1851, ar fi demn și
de un Metropolit.

Părintele însuși, un bătrîn de
vre-o șese-șeci și cinci de ani, cu o
frumoașă barbă albă, verde încă și
hazliu, e omul cel mai simpatic din

După observarea, ce o făcu Desideriu Szilag referențelii, vorbește încă odată Polonyi pentru propunerea. Acestea respinge dela sine afirmările presei guvernamentale, care susține, că el ar lupta sub stindardul antisemitic, și arată, cu el ar fi fost care mai întâi a făcut pe guvern atent la pericolul, ce are să rezulte din propagandă antisemitică. Vorbitorul polemizează în urmă contra lui Stoczko.

A. Hegedus (liberal) respinge ca pe o calumnie alușinea făcută asupra de Polonyi, ca și când el (Hegedus) ar avea să mulțamească guvernului diferite posturi, cercul său de alegere și misiunea sa la Paris.

El n'are dela guvern nici un post. În misiunea sa la Paris crede a fi lucrat numai în interesul statului. Dacă ocupă diferite pozițiuni în stat o face spre a-și ridica independența. Vis-à-vis de astfel de calumniări se simte îndreptățit a întreba că care numai acela e om de onoare, care cerșese și calumniază? (Aplause vii.)

Vorbese Polonyi în estuine personală ar Istoczy replica pe scurt la polemica lui Polonyi. În urmă ia Hodos cuvântul.

După scurta observare a referențelii Berzevicy urmează votarea nominală cerută de stânga extremă. Pentru propunerea comisiei sunt 157, în contra aceleia 102, ar absenți 153 deputați. După enunțarea rezultatului votării intră în sală ministrul președinte Tisza, care în timpul dezbaterii n'a fost de față. (Strigăte vii de „eljen” și aplaus, în dreapta sgomot în stânga extremă.)

Ministrul de justiție Pauler răspunde la singuratecele puncte din interpelațiunea lui Mezey în afacerea dela Tisza-Eszlar precum urmează:

1. Din arătarea antistiei comunale din Tisza-Eszlar dto 7 Maiu și din protocolul luat cu mama fetei Esther Soymossy toată afacerea se vedea a fi atât de neînsemnată, încât președintele dela tribunalul din Nyireghyza, fiind judele ordinar de altcum morbos, incredință cu cercetarea pe unul din notarii dela tribunal. În decursul timpului cercetarea a luat dimensiuni neprevăzute și a escitat mare interes. Cu toate aceste președintele n'a putut descărca de sarcina de a cerceta pe vicenotariu Barry, cu atât mai vortos cu cât Barry a lucrat independent în calitate de jude cercetător pe lângă judecătorul cercual din Kisvarda spre mulțamea superiorilor sei. De altcum n'a pretins nici procuratura de stat și nici apărătorii, de a se lua cercetarea din mâna lui Barry. Apărătorii înșiși, cu toate că ridicară pără asupra lui Barry, ar cerut, ca acesta să ducă în deplinire cercetarea introdusa.

2. Moritz Scharf s'a încercat, fiind că cercetarea nu s'a introdus în urma fasiunii lui ci a fasiunii fratelui său Moritz Scharf era la început suspect de complice. Judele cercetător a predat mai târziu pe Moritz

lme; după ce ai stat un ceas cu densusl la vorbă, nu te mai lasă inima să-l părăsești. Lasă că are o cultură deosebită, care cu gren s'ar pută întâlni la preoții de dincoace, apoi cunoaște de minune oamenii și starea lucrurilor atât din România cât și din Ungaria. Pe masa lui veți găsi diare românești, ungurești, nemțesci și în ori-care estuine părintele scos se și spue cuvântul, înfețep și priinos.

Prietin și admirator al lui Șaguna, inamic al politicii de pasivitate, pe care o urmează, pentru nenorocirea lui, Românii de dincolo, părintele este pe lângă un om blând, deștept învățat, și un mare patriot.

Ce contrast cu starea, în care ne aflăm noi!

Scharf, a cărui părinți erau prinși vice-comitului spre îngrijire. Pentru singurătate personală, după cum se exprimă vice-comitele, s'a dispus întreținerii lui Moritz Scharf în edificiul arestului, dar nu ca a unui delicent, până ce se va afla un loc mai potrivit pentru el.

3. Președintele dela tribunalul din Nyireghyza trage la îndoială aserțiunea, că s'ar fi făcut jurnalul împărțării din partea judei cercetător despre decursul cercetării. De altcum e cunoscut, că în afaceri investigațoare jurnalele pot afla totul, de oare-ce, precum se scie, și din partea lor se ascultă persoanele ascultate de judele investigator. Nimenia nu regretă mai mult ca ministrul însuși, că pasiunile influențează cursul procedurii și ar dori, ca influințarii de aceste se nu se mai întempe. Impărțările despre secretele investigațiunii au îngreuiat cursul cercetării. Ministrul nu e omul de a rectifica sau considera ori-ce împărțări jurnalistică, cu toate acestea, avind în vedere aserțiunile compromițoare a ăiarului „Egyenlőség” pentru activitatea oficială a lui Barry, a introdus proces de presă în contra acestui diar, cu atât mai vortos că Barry a cerut plenipotență dela ministru spre scopul acesta. În sensul acesta a recerac ministrul pe procurorul de stat, căruia îi compete privegherea asupra presei în prima linie spre a-și da părerea.

4. Delegarea unui tribunal străin în afacerea dela Tisza-Eszlar în locul celui din Nyireghyza în contra principiilor generale de drept, nu e motivată. Perplexitatea tribunalului din Nyireghyza n'a asistat și delegarea nu are scop, fiind că interesele sociale prețindau deciderea cât mai degrabă a afacerii și coliere ori-cărei complicării.

Ministrul încheie cu declarațiunea, că din parte și nu a hesitat a-și valida dreptul de supraveghere între marginile legale. S'a păzit însă e călca în sfera de drept a justiției, ce i s'a acordat acesteia prin lege. (Strigări vii de „eljen”). Ministrul e sigur că în afacerea aceasta justiția ungară va forma un zid tare, de care se vor împedea influințele pasiunilor, prejudețele și alte influințe stricicioase. (Strigăte generale și vii de „eljen”).

E Mezey nu e mulțmit nici decăt cu răspunsul ministrului, căci faptele singuratece contraic declarațiunii date de acesta. Încă l'a începutul lui Maiu a fost constat Istoczy în parlament, că afacerea dela Tisza-Eszlar e tare însemnată și pentru soartea jidanilor din Europa normativă. Cu toate acestea s'a concretizat cercetarea acestei afaceri nu unui jude, după cum cerea legea, ci unui vicenotariu. Interpelantele critică singuratecele puncte din declarațiunile ministeriale și observă, că ministrul a aprobat aici pentru prima dată în public scriea, că cercetarea în direcțiunea tendențioasă cunoscută s'a introdus în urma fasiunii unui copil de 5 ani. Judele investigatoriu, Barry, a venit în adăveră la Tisza-Eszlar, aluat în brațe pe micul copil și l'a netedit, din care pricină a fascionat acestă în contra-tăului și a fratelui său și în contra mamei sale. Detaliurile acesteia caracterizează întreaga investigațiunea, care, precum se constată deja prin fapte și prin procedura judecătorească, nu avă nici un rezultat. Ministrul de justiție nu s'a cunoscut chemarea, alt cum n'ar fi suferit vântoarea de oameni (laritate) însemnată în atâtea locuri, și continuele persecuțiuni, îndreptate în contra onoarei și a siguranței a 600,000 locnitori din țeară. (Măscare.) Interpelantele ia, cu provocarea la declarațiunile de eri ale ministrului de interne, răspunsul

ministrului spre cunoscință însă cu mare rezervă.

Ministrul de justiție, Pauler, replica că el nu afirmă, că fasiunea mioului Scharf ar fi adevărată. A constatat numai, că fasiunea acestuia a fost punctul de mănecare la creșterea. Dacă interpelantele n'are încredere în tribunalul din Nyireghyza, fie conșinși, că tabla reg, și curia sunt libere de ori ce influință locală. Acestea au și primit însărcinarea, a avă în vedere mîntea sntoasă a populațiunii. Dacă aceasta din urmă s'ar fi schimbat va fi în grija ministrului a asigura procedurile judecătorești libertate deplină și independentă față cu influențele esterne.

Verhovay (stânga extremă) declară ca redactor în estuine personală ceea ce privește observarea lui Mezey că „Függetlenség” ar fi publicat acte investigațoare secrete, că afară de o singură convorbire, ce avă loc între doi martori în afacere de onoare cu unul din apărătorii, n'a venit nici odată în atingere cu judele cercetătoriu Barry.

Răspunsul ministrului de justiție se ia mai o unaimitate spre sciință (în contra a votat singur Mezey).

Mâne începe dezbateră asupra budgetului.

Discursul

lui Tit Maiorescu cu ocaziunea dezbaterii răspunsului la Mesagiul din camera României.

D. T. Maiorescu. D-lor, de astădată proiectul de răspuns la adresa tronului, este aprobat și de un membru al opozițiunii.

Asupra acestui punct s'a ivit o divergență de păreri, și s'a dis că proiectul de răspuns la adresa Tronului, este și trebuie să fie opera majorității, și că nu poate se ia parte la o asemenea lucrare minoritatea. D-lor, în privința aceasta pot se fie și alte păreri, și eu, de exemplu, cred că nu este constituțional corect a susține aceasta.

Fără îndoială, și mi pare că d. Cogaľnicănu, în remarcabilul d-sale discurs de alaltăieri, a dat în această privire un alt înțeles raportului d-lui Costinescu, de căt el era în mod firesc, l'ara îndoială, d'io, nu se poate pune ca lucru de principiu, că nici o dată cu ocaziunea răspunsului la adresa Tronului minoritatea, dacă crede că e momentul oportun, nu poate se face opozițiune se și arate adică vederile ei supă formă de contra adresă. Acest drept nu se poate tăgădui minorității și nu cred că a fost în intențiunea majorității actuali comisuni de al tăgădui. Dar, dacă este adevărat că minoritatea poate se face un contra-proiect de răspuns la adresa Tronului, tot așa este de corect și adevărat că poate se fie și momente în cari opozițiunea se nu crează necesar aceasta și în care, dacă proiectul ce l'presintă majoritatea ca respuns la adresa Tronului, nu este, cum a spus-o d. Costinescu, un program politic de partidă, ci n simplu omagiu la adresa Tronului, și minoritatea și majoritatea poate se l'votze. Precum, dar este adevărat că dinăun punct de vedere, așa este de adevărat și cela-lalt și totă estuinea este numai dacă momentul pare oportun minorității ca se facă un contra-proiect, și al doilea dacă în proiectul majorității găsește ceva care ar împedica o de al vota.

Am ascultat, dlor, disconiunea urmată în aceste două zile, și nici în vorbele dlui Kogaľnicănu, nici în acelea ale dlui Ionescu și nici în acelea ale dlui Lahovari, cu singura excepțiune a celor d'ise asupra creditului agricol, n'am vedut ceva care s'ar raporta la însuși răspunsul așa cum este făcut și care ar autoriza pe cine-va de a-l combate, sau de a nu lua parte în însuși comisiunea pentru dezbateră lui.

D-lor deputați, estuinea, de și în aparență numai formală, are, ca toate lucrurile de formă din viața mai înaltă constituțională, și o mare însemnată în fond, și însemnată cred că este aceasta:

Este de interesul vieții noastre parlamentare, ca într-o Cameră se exprimăm sau

se restrângem punctele de conflict cu majoritatea și cu guvernul ei? Este de interesul nostru, al țerei, ca să accentuăm punctele de întâlnire, cari trebuie să existe între toate partidele, sau este de interesul țerei, ca se arătăm mai mult desbinările dintre partite? Dacă cu ocaziunea dezbaterii răspunsului la adresa Tronului, vine o majoritate și face ea însăși, în mod conciliant, un răspuns politic, un răspuns curat de omagiu către Tron, și dacă minoritatea nu găsește momentul oportun de a face un contra-proiect, atunci, v'og, după care teorie constituțională se nu votze acest răspuns minoritatea, sau ea sau nu ia parte la disconiunea acelei adrese în comisiune? Apoi avem precedente aci, în anul trecut se alaseră doi membri din opozițiune, d. Verneșcu și cu mine, ca să facem parte din comisiunea de răspuns la adresa Tronului; am refuzat noi din principiu de a lua parte? Din contra ne am dus, am lucrat în această comisiune, am stat la constituirea ei, și numai atunci când mi s'a refuzat comunicarea de acte diplomatice, într-o estuine care prima pe toate cele-lalte și care dacă o am fi adoptat și noi cei din minoritate, ar fi angajat țeară întreagă într-o direcțiune internațională periculoasă, numai atunci am fost puși în neputință de a judeca estuinea cum stă și până unde putem merge pe această cale și nuna atunci ne am retras, motivând retragerea prin această împingurare gravă. Dar când nu am motive excepționale de a mă retrage cum mi pot retrage eu conservator monarchic, dintr-o comisiune, care este chemată a aduce pur și simplu, fără culoare politică, omagiu la Tron?

D-lor, asemenea deosebire de partidă nu o înfeleg și nu cred că este bună. Căci revin la întrebarea: trebuie să accentuăm punctele de contact între partide, ori trebuie se accentuăm desbinarea dintre partide? Eu cred mai mult că pe căt este un început bun, de a se face în împingurări normale, fără culoare politică, fără deosebire de partidă, adresa la Tron, pe atât va continua acest bun început și în compunerea biroului fie-cărei Camere va trebui prevăzută din princip minoritatea. Fără îndoială, președintele Camerei va fi al majorității, dar între cei 4 vice-președini, unul s'au doi vor trebui din princip se fie ai minorității, fiind că nepărtinirea în dezbaterile Camerei reprezentarea acestei Camere ca expresiune a țerei constituționale întregi, nu ar trebui să fie operă de partidă, ci a țerei întregi, așa cum este și reprezentată. S'a vorbit atât despre teoriile constituționale eri și astăzi, s'au citat atâția autori, și d. ministru de interne ne-a completat cu atâtea cite cărările din Bluntschli, toți de aling estuinele constituționale așa pe de larg, în căt mă cred și eu autorizat a mă întreba înaintea d'voastră „ăub un punct de vedere mai general: ce este în esența sa acest constituționalism, care este, era se d'ic sufărina, dar permiteți-mi se d'ic mai bine, simptomul caracteristic al statelor continentali în secolul 19? Noi am împrumutat constituționalismul dela Engliera și l'am introdus și la noi, și ca la toate mecanismele aceste estreine, întrebarea practică este: cum se adaptează ele la viața reală a poporului român? Apoi mecanismul este știut, esența este jocul între partide, cel puțin între două așa, încât se fie când una mai înaintată, mai viuă, când alta mai moderată, la guvern, și pe temeiul acesta d. ministru de interne d'icea: general constituțional al unui partid se bazează în administrațiunea sa pe aderenții săi din partid, și cantă agenții săi de încredere, de principiu, căci almintrelea ar fi anarhie. Sistemul constituțional cere ca să fie, când un partid cu toți aderenții săi prin libertatea alegerilor, la putere, când celalalt partid, cu aderenții săi priu aceiași voință liber exprimată a țerei, la putere.

Vag, așa exprimat lucrul, este în aparență foarte ușor; dar ia se vedem ce însemnează „a veni la putere” și până unde merge această „putere”, unde este ierată desbinare de partidă într-o țeară așa, încât se se facă joc de alternare, când într'un guvern, când celalalt dela „putere”.

La noi când, se schimbă ministri, se

schimbă majoritatea Camerei și a Senatului, se schimbă prefeți, se schimbă și sub-prefeți, se mai schimbă chiar și primarii, se schimbă și majoritatea consilierilor comunale, se schimbă și majoritatea consilierilor județene, se schimbă casierii și toți funcționarii administrativi, ba uneori se fac unele schimbări în magistratură; căci până când din nenorocire, magistratura va fi amovibilă ca va atârna dela ministru justiției, și numai după tactul său personal urmează aprecierea și până unde va voi, sau nu va voi se serve și magistrați în interesul partidei sale întâmplătoare.

Pe de altă parte însă, dlor, se aud în țara aceasta plângându-se mulți oameni cu minte, că nu avem destui oameni competenți, și onesti, cari se poată ocupa fie cerințelor administrative, și că multe se cer în această țară, tinând încă în viața publică și nu pe deplin pregătiți, pentru ca se meargă bine, se cer atâția miniștri competenți se cer atâția deputați și senatori integri și cu cunoștință de cauză; se cer atâția prefeți onesti și cu cunoștințe administrative se cer atâția magistrați, atâția sub-prefeți atâția primari, atâția membrii ai consilierilor județene și comunale, și fiind că ne-am lărgit în timpul din urmă cerul activității publice, se cer și atâția membrii în institutele financiare și tehnice, și mai presus de acestea, se mai cer și atâția miniștri reprezentanți în străinătate, încât mi e teamă că dacă ne am pune cu toții împreună, fără nici un spirit de partidă, totuși ar fi cu greu de a ne găsi în numărul suficient pentru ca să putem completa cadrele neapărate ale mecanismului vieții noastre publice (aplause).

Dar încă dacă noi, cari cu toții împreună nu sîntem de ajuns pentru a administra bine țara, vom mai veni cu teoria alternării partidelor în sistemul constituțional dându-i acest înțeles, că se ceream un șir de oameni, cari să completeze întreaga rețea de administrație dintr'un partid și apoi un alt și de oameni, cari se completeze o rețea administrației dintr'un alt partid. Oare aceste se fi fost gândul dlui ministru de interne, când ne dicea, că trebuie să aibă funcționarii săi fie-care regim, căci almintrelea este anarhie? Nu cred, și trebuie, dar foarte exact interpretat până unde merge alternarea s'au desbinarea de partide într'un stat constituțional. Aceasta cum vedeți, stă în legătură și cu desbaterea noastră de față. Întrebarea mai generală este dar: dacă desbinarea de partide există în sistemul constituțional, unde începe și unde se aștețese? Merge și la adresa Tronului? Trebuie se fie la birou? Este în toate desbatere fără nici o excepție? Se întinde mai departe în țara întreagă, și până unde?

Ași vrea să mi spună un teoretic constituțional, dacă auzi vre odată în Engliera ca desbinarea de partide se meargă așa de departe, precum se obișnuiesc ca să meargă la noi? Dar s'ar fi prăpădit de mult Engliera ca și Polonia, dacă sfârșiera de partidă ar fi mers până la cea din urmă treaptă a administrației acelei țări (aplause). Pentru ce merge așa bine Engliera cu toată lupta ei de partide? Fiind că acolo afera de lupta de partidă nu se întinde așa de departe în toate ramificările vieții publice precum din eroare se crede și se practică la noi; merge bine fiindcă sfera ei de lupte politice este foarte restrinsă, și numai într'această restrângere poate să existe o alternare de guvern.

Toți oamenii cu minte spun (și o puteți constata chiar din indiferența crescândă a țării pentru luptele noastre de partidă), toți oamenii cu minte spun, că nu trebuie să punem nimic odată interesele de partidă mai presus de ale țării. Cu alte cuvinte, sînt lucruri în viața publică a unui popor, unde nu este vorba de partidă, și de interesul general al tuturor fără deosebire, și întrebarea practică pentru noi este acum, mai ales de când cu proclamarea regatului adevădat de când ne aflăm toți puși sub aceiași scut al constituțiilor monarchice, întrebarea practică este: cari sînt acele puncturi de contact, în privința cărora, dela început trebuie să dăm: aici nu are a face

desbinarea de partide, ci are a face numai interesul lucrului de sine, abstrăgînd de deosebirea politică?

Dlor, tot dăm: țara, țara! Abstracțiunea aceasta „țară”, în realitate este compusă în cea mai mare parte din țărani, din așa numiții oameni de rînd, din mulțime. Ce are a face mulțimea cu discuțiile noastre publice? Ce mai mare parte dăte ei, din nenorocire, nici nu știu încă a cere și a scrie. Vă puteți închipui, dacă toată vorbirea noastră cea lungă de aici și atinge pe ei până acolo? Verbele noastre de aici și atinge numai întru atata, întru cât și atinge în relațiile lor administrative inferioară a Statului, care aceasta poate fi influențată prin vorbele noastre. Ii atinge rare ori ministrul și prefectul. Ii atinge încă perceptorul, i atinge primarul din sat și ajutorul comunal, i atinge învățătorul i atinge preotul, i atinge uneori executorul, i atinge recrutul, mai rar ori, se sperăm i atinge judecătorul de ocol și mai rar încă tribunalul.

Aceștia din urmă: străngătorul diposite primarul din sat, cel mult supt-prefectul, aci este punctul de contact al săteanului cu ceea-ce ne numim noi Statul în administrația sa.

Aci dar se cere ca se fie oameni onesti, integri, inteligenți, dacă e vorba de îmbunătățirea stărei țăranelui. Aci trebuie cu toții să punem toate încercările noastre, ca să aducem o stare, de mai mare probitate în administrațiunea de jos a Statului (aplause).

Simțiți îndată aici importanța practică a întrebării dacă trebuie înținsă deosebirea parților până acolo, în cât se punem și în acele posturi, cele mai de jos, dar cele mai importante pentru popor, numai oameni de partidă, cu risicul de a nu fi oameni de treabă?

Cine ar răspunde la această întrebare în mod afirmativ ar comite o eroare constituțională, dacă vorbim de sisteme europene și nu de republica americană.

Cred, dar că merită să examinăm acum împreună și mai cu de amănuntul, unde este și unde nu este destina de desbinare de partidă în viața statului, în Cameră, în administrație, în genere.

Încep prin a dice, în legătură cu desbaterea noastră de față, că nu e destina de partidă pentru acei cari primesc Constituțiunea monarchică, nu e destina de partidă în omagie aduse Tronului prin o adresă a Camerei.

Al doilea, nu e destina de partidă și nu trebuie să fie; justiția în țară. Acest adevăr s'a simțit până la oare care punct de apoi toți miniștrii de justiție din ori ce partidă și trebuie să recunoașem că, deși magistratura în cea mai mare parte a ei atârna în numirea și schimbarea ei dela bunul plac al ministrului, totuși cei mai mulți miniștri s'au știt să exercite puterea lor discreționară în sensul exclusiv al intereselor de partidă, din contră trebuie se recunoașem pentru onoarea țării că este destul de general simțimentul cel adevărat, că magistratura, care în cazuri de conflict al intereselor oțărăse despre onoarea, libertatea și averea cetățenilor este o activitate publică în folosul țării întregi ca unitate și în afară de ori-ce desbinare a partitilor. De aceea ar fi o adevărată calamitate în țara noastră căod s'ar introduce electivitatea politică a magistraturii și s'ar arunca astfel în vîrtejul șfșierilor de partidă o instituție, care până acum prin bunul simț al țării a fost din ce în ce mai departată dela această luptă nesănătoasă. Mie unul mi-a părut foarte rău, o mîrturisesc, când s'a făcut, cu prilegiul coaliției, dela Mazar-Pașa, destinațiunea politică și dintr'o parte a magistraturii. Mi-a părut rău de demisionarea o masse a magistraturii din capitală supt ministrul Lahovari. Dar în fine, simplu numai a demisiona e dreptul fie-cărui. Dar mi-a părut mai rău de banchetul politic dat în onoarea acestor tineri magistrați, demisionari, banchet, la care au asistat și unii bărbăți de Stat, dela a căror maturitate se putea aștepta o mai dreaptă înțelegere a intereselor generale în Stat.

Dar ceea ce mi-a causat cea mai mare

părere de rău, a fost înaintarea peste curînd a acelor tineri în erarhia magistraturii, pentru chiar faptul demisionării lor, îndată ce s'a schimbat guvernul.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Convocare.) În sensul §. 2 din statutele reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul Sibiuului prin aceasta se convoacă adunarea de constituire a despărțământului învățătorilor români gr. or. din protopresbiteratul Arviului, ce se va ține Duminică în 21 Noemvre a. c. st. v. în centrul protopresbiteratului, în comuna Arvig.

Avrig 11 Noemvre 1882.

La însărcinarea comitetului Reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul Sibiuului.

Ioan Căndea,
diacon și învățator primar.

* (Parastas.) Sămbătă în 13 Noemvre a. c. s'a ținut în s. biserică gr. or. din Mureș-Cuesd parastul pentru fericitul în Domnul Teodor Șandor, odinioară parochul Cuesdiului și fost membru fondator al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. Actul celebral s'a săvîșit de protopresbiterul tractual Galaction Șagău cu asistență de 6 preoți. Deși preparativele acestui act de piă memoria, sau făcut în toată tăcerea și liniștea; totuși poporul din satele vecine s'au prezentat la această solemnitate într'o mulțime atât de numeroasă încât această mulțime era documental viu, încât dînsa scie să aprecieze binefacerile unui părinte adevărat, care în toată viața sa a trăit — făcînd bine. Dal căci fericitul în Domnul Teodor Șandor era izvorul nesecat al binefacerilor, de unde se adăpau cu încredere atît cei răi, cît și cei buni din acest ținut al Mureșului. Se spună bisericile sărace din Galați, Maieru, Idice, Cuesdiu, Dumbrava etc., să spună scoalele din împregiurimea noastră, — se spună tinerimea studioasă — precum un Teodor Ceon tea, astăzi profesor în Arad — dacă acest defunct n'a trăit — deși impresurat de familiă grea — pentru binele public a ținutului gurei Mureșului? Numai cel ce n'a recurs la ajutorul lui, — n'au fost ajutorat. Pre cât de iubit a fost Teodor Șandor de cătră poporul de rînd, pe atît de stimat au fost ei și din partea înțeligiței fără deosebire de naționalitate: ceea ce se vede de acolo, că pe lângă inteligența de pe sate — acesta a fost reprezentat la acest parastas și prin un număr frumos de inteligență din Reghinul sășesc.

Tot în ziua de 13 Noemvre s'au ridicat la mormîntul lui Teodor Șandor din partea familiei lui, a vîduvei preotese soția Anastasia și a fiului Ioan, cleric absolut, un monument mărîf din marmor alb, — ca tribut de recunoștință și simțimentului evlavios, de care, soția și fiul bun sînt pîtrunși cătră soțul respective tatăl lor.

* (Aurora boreală.) — Vineri în 17 st. n. seara s'a vîdut în partea nordică a firmamentului fenomenul cunoscut sub numele: aurora boreală, sau lumina nordică. Efectele acestui fenomen s'au simțit încă de la a meași. Busolele de pe liniile telegrafice, ce duc spre Nord, din biroul telegrafic de aici începură a se mișca cu o vioiciune estraordinară și baterile, ce se aflau în activitate, căpătară o putere așa de mare, încât numai în câte va intervale se mai putea lucra cu ele. Atmosfera trebuia să fie plină cu electricitate. Această presupunere se adevăra seara la orele 5 și jumătate, când aparițiunile

în destina se iviră din nou și încă într'un mod și mai eclatant. Busola făcu o rotațiune întreagă cu o înțelă îndoită; releul (un aparat pentru primirea curentului strein) se lipi de potcoavă (electro-magnet) și astfel se născu un curent constant, care nu se putea întrerupe nici chiar cu o baterie de 45 elemente. Cu întinderea succesivă a luminii nordice curentul se făcu așa de puternic, încât pentru întreruperea lui ar fi fost de lipsă 80 până la 100 de elemente. Stingîndu-se aurora încetul cu încetul, dispăru și electricitatea din atmosferă. După o oară fenomenele descrise mai sus se iviră din nou.

„Doamne sfinte ce se mai însemneze și roșețea aceea?” vor fi gîndit oamenii noștri de pe la sate și poate și unii dintre orășeni, cari nu și preabătu capul cu fizica și cu alte bazele de felul acesta. „Doar nu va mai fi earăși vre-o boală, vre-o bătaie ceva!...” Spre linișirea celor obicnului ași scupa în sin și ași face cruce cu mîna stîngă, când e vorba de vre un fenomen al naturii mai estraordinar, le împărtășim că învățatul Arthur dela Rive și explica aurora boreală în chipul următoriu: Aburii din straturile superioare ale atmosferei cuprind electricitate negativă. Condensându-se aburii din ce în ce tot mai tare, puterea electrică crește într'atăta, încât numai poate fi izolată, ci trebuie să se împreune cu electricitatea pământului. Făcîndu-se condensarea la poli pământului și descărcarea se întimplă aici. Dacă această descărcare s'ar face violent ar căpeta numele de fulger; făcîndu-se însă încetul cu încetul avînd ca rezultat optic formarea unui mînnunchiu de rațe roșetice se numesc „aurora boreală”.

„Gazeta Transilvaniei.”

* (O scrisoare a principeiului Napoleon. Epistola principelui Jérôme care a percurt presa europeană și prin care protestează contra țișelor ducelui de Broglie că el ar fi împedat la 1866 declarația de reșobu din partea Franței contra Prusiei, este următoarea:

Paris, 23 Noemvre 1882. — Domnule director! „Correspondant” dela 10 Noemvre publică un articol al ducelui de Broglie asupra ministerului de externe înainte și după revoluție. Sosind la rolul ministrului Drouin de Lhuys cu ocazia reșobuului dintre Prusia și Austria, dînsul scrie:

„Sfătul său fu ascultat, ordinele erau date mobilisarea, trupele de rezervă era decia și Corpul legiunilor a convocat prin un decret, ce se dedese la „Journal officiel” spre a se publica a doua zi. Peste noapte s'a stricat totul prin înființarea unui principe, pe care o căsătorie îl dispusese mai mult italianese, decăt franțuzești și spre mirarea ministrului foaia oficială remase mut în aceea zi.

Principele sunt eu. N'am obiceiul să rectific necesitățile foilor asupra mea Astăzi las această ațtinere cu privire la persoana ducelui de Broglie, care are cetezanța de a stabili un punct al istoriei noastre contimporane. Autorul îmi atribuie o înființare asupra de cisiunilor guvernului imperial pe care nu am avut-o la 1866. Deci faptul e inexact. Negreșit că părerea mea personală a fost, că o manifestare inarmată contra Prusiei după Sadowa ar fi fost o eroare mare. Franța ar fi avut conta sa pe victoria asupra Prusie și Germania și Italia, cari ar fi fost tirite și ele. Noi nu puteam conta pe alt aliat decăt pe Austria bătută ce era foarte încurcată, a cărei capitală era amenințată și apoi se aștepta o reșoală a Ungariei. Forțele noastre artileria nu se putea măsura cu a Prusiei. Și apoi nu avem nici o pușcă cu ac. A începe un reșobu în asemenea împregiurări, ar fi fost imprudent. Eve-

nimentele dela 1870 s'ar fi întemplat poate cu patru ani înainte. Este deci natural că am vădut cu satisfacție înălțatură pericolul prin întepetecirea lui Napoleon III. Dacă ar fi dat Dumneșu, ca și la 1870 se fi hotărât tot această întepetecire, ce bine era! Da, în ambele cazuri am fost contra rășoiului cu Germania. Regretă are istoriograful din „Correspondant“ în dorința de a apăra pe d. Drouin de Lhuys, dacă nu de a acusa pe împăratul, că rășoiul n'a izbucnit la 1866, când Franca era într-o situație așa de rea, sau e poate insuflețit de același sentiment, ca amicul său Vitet, care a țis că nu trebuie să blăștămăm prea tare anul 1870, pentru că a adus căderea Napoleonilor? Noi ocupăm amândoi puncte de vedere așa de diferite, în cât imputarea d-lui de Broglie nu mă poate lovi. Am fost francez, un bun francez și nu un Italian, neindemnăm la rășoiu nici la 1866, nici la 1870. Istoria va judeca, a cărei politică a fost mai patriotică. — Primiți etc.

Napoleon.

* (Reparatură). Podul dela Poplaca aședat preste pârăul Racovița, cum mergi despre hotarul de pășunat al Poplăcenilor spre araturile Regimăntilor, despre care pod s'a făcut amintire în nrul 86 al „Telgr. Rom.“ a. c. că s'au rupt prin potopul din 7/19 Iuliu a. c. de present se află earșă reparat din partea comitatului. Călătorul cu trăsura poate trece fără nici un pericol preste el. Așijderea s'au reparat din partea comunei Poplaca, în cât s'au putut și drumul ce duce preste hotarul Poplăcei spre Gurariului și Orlat.

* (Auroră boreală). În seara de 17 Noevmre s. n. s'a vădut la Nisa o splendidă auroră boreală pe la 6 oare, de partea de nord-vest; ea a dispărut spre resărit.

În aceeași seară, pe la 5 oare, s'a observat o foarte mare auroră boreală la Moncornet, departamentul Aisne din Franca.

Meteorul apăru mă întâiu în partea de nord-vest.

* (Trecerea planetei Vineri). La 24 Noevmre a. c. va ave loc una din trecerile Vineri ce totdeauna face epocă în știință și după care se calculează axa orizontală a soarelui, adecă unghiul supt care un observator eventual ar pute zări din radiul pământului nostru, calculul făcut pe baza duratei de timp cât pe trece planeta în fața discului solar. Dacă e cunoscut astronomilor acest unghi, se poate calcula lesne depărătura pământului de soare. Această trecere a Vineri s'a observat științific mă întâiu la 4 Decemvre 1639 și ultima dată la 9 Decemvre 1874. Pe baza primelor observații Encke a determinat osia orizontală solară cu 8.6" și cu privire la observațiile din urmă Puifent a aflat-o că este cu 8.8" și astfel în cazul întâiu depărătura medie a pământului de soare era de 20,682,000 și în cazul al doilea de 19,963,012 mile geografice. Fiind că viitoarea trecere a Vineri va fi numai după o perioadă de 121 și jumătate ani, adecă la 7 Iunie 2,004, de aceea învțății așteaptă cu mare interes trecerea din acest an. Interesantul fenomen e vizibil dela început până la fine numai în America; în Viena se poate observa numai intrarea Vineri în discul solar, căci soarele apune în acea țî deja la 4 oare 5 min. seara. Intrarea Vineri are loc pentru Viena cu atingerea sa exterioară la 3 oare 3 min. 46 sec. seara și cu atingerea interioară la 3 oare 24 min. 21 sec. seara. La noi cu o jumătate de oară mă curând.

* (Zarafon omorât) În „Telegraful“ din Bucuresci cetim despre o crimă groasănică, comisă cum se crede

pe la oara 4 dimineața sau poate sara. Opiniile în această privință sânt diferite.

Eată cum descrie raportorul „Telegraful“ cele vădute de densusl. Biurotul zarafului Toma D. Vali, care se află în strada Moșilor Nr. 38, are o singură ușă, care iese în stradă, alături cu ușa o fereastră mare, acoperită pe jumătate de jos cu o rețea verde. Din afară nimic nu se poate vedea în năntur. Odaia, în care s'a comis crima este mică, divisată în două, printr'un grilagiu de lemn, în partea odăiei destinate pentru clientelă, o mășută mică și un divănaș compun mobila biuroului, în partea destinată pentru zaraful spre stinga sta casa Vertheim, o mășută face fața grilagiului, o alata sta alipită de grilagiu.

Cadavrul lui Toma îmbrăcat într-o haină neagră se afla lungit cu fața în sus de alungul spațiului între pârăte și cimesa; scândurile sânt îmbuibate de sânge. Hărțile, care se aflau pe biurou sânt îmbuibate de sânge, ușa casei deschisă este mănjită cu sânge. Ucigașul a eșit prin ușa, care da pe stradă, mâna sa a fost plină de sânge și clantul ușei este asemenea acoperit cu sânge. Bani sânt luați; nici o singură monetă n'a rămas. Un braceag, lepădat pe masă mărturisese că cu el s'a servit omorătorul, pentru a ția gâtul zarafului.

Instrucția a început. Sânt martori, din vecini, care declară a fi vădut doi indiviți foarte suspecți eșind ađi dimineața dela zaraf. Unul din acești indiviți a fost îmbrăcat într'un palton militară, sare altul civil de o statură mărunță. Măne vom da alte amănunte, pe care le vom culege.

* (Descoperirea ucigașilor lui Toma D. Voli) Resoiul o descrie așa:

Îndată după ce s'a aflat asasinarea d-lui Toma Voli din calea Moșilor Nr. 39 poliția venind în fața locului, și începând investigațiunile, eată cum a dat de urma ucigașilor:

Giuvaergiu Rott, a căru părășalie este peste drum de cantorul *) asinatului, a fost acela, care a dat cea dintăiu și cea mai importantă informație, arătând că a vădut ađi dimineața eșind din menționatul cantor doi inși: unul îmbrăcat în haine soldătești și cel-lalt în haine civile dispărând repede prin curtea bisericii Rășvan. — Aci se află o dogărie. Întrebând pe unul din lucrători, acesta nu numai că a confirmat cele arătate de d. Rott, dar încă a arătat că cunoașe bine pe cel îmbrăcat în haine militărești și că a măl trecut în câteva rënduri pe acolo, ședând de vorbă împreună. Acel lucrător spune totde-odată și locuința mamei așei individ. — Poliția se transportă imediat la locuința femeii în chestiune, căreia i arată o batistă de mătase ce se gășie în cantor. Dinsa o recunoșcu declarând că e a fiului său. Ast fel nu măi era nici o îndoială că autorii sânt descoperiți. — Fiul ei însă, nu era a casă; el fugise, și după cum s'a aflat deja, este un fost soldat de pompieri, liberat de curând; pe când complicele lui face parte din compania de vrieri din Bucuresci. După cercetările ce s'au făcut, s'a constatat că și acesta se face asemenea nevędut.

Telegraful în toate direcțiunile semnaltamente acestuia, el a fost prins eral la gara din Ploesci, în momentul când se da jos dintr'un vagon, și ađi are s'e fi adus în Bucuresci. — Se speră că și cel-lalt va fi prins în curând.

Cu această ocașie, s'a arestat și un sergent-major, care se țice că s'e afla în tren pentru a supraveghia călătorile militarilor inferiori, care ar fi lăsa țate neargă înainte fără de nici o legitimație.

*) Comptorul.

Asasinul prins se numese Dumitru Niculescu; ear complicele său Hristache Ionescu.

* (Dumneșu la tribunal). Din Krakovia se scrie: În țilele aceste s'a petrecut o scenă la tribunal, ce a provocat o senzație generală. Înainte de ședința se aședase în sală un om bine îmbrăcat, ca de 45 ani fiind vorba de un incendiu, președintele a croșut că acel om este reprezentantul societății de asigurare. Când începură a se striga persoanele interesate: acuzații, martorii, etc. președintele întrebă și pe neocunoscut, dacă reprezintă pe societatea de asigurare. El response categoric: „Ba“. La întrebarea că cine este, el țise: „Sânt Dumneșu și ca atare am dreptul a fi preștindeni“. Președintele nu se mulțumi cu legitimația ciudată a alienatului și dispuse depărătura lui din sală; neocunoscutul protestă cu demitate. Înainte de a pleca străinul, președintele îl măi întrebă: Cum îți țicea înainte de a deveni Dumneșu? — Franz Dürgerz, response el și se retrase.

* „LA FÉDÉRATION“ des peuples gréco-latins. Revue des intérêts pacifiques Méditerranées. Publiée depuis le 14 juillet 1882-en grandes livraisons de huitpages à trois colonnes sur papier de luze, va se transformer en se développant.

Son directeur, le prof. M. - A. Gronier, palais Martelli, 3, via del Melarancio, Florence, Italie, prie ses correspondants gréco-latins de le gratifier, au plus tôt, de leurs conseils à cet égard.

Bursa de Viena și Pesta
Din 30 Noevmre n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6% . . .	118.40	118.40
Renta de aur ung. de 4% . . .	85.35	85.30
Renta ung. de hărție . . .	84.50	84.50
Impozitul de amatori de forung . .	134. . .	133.75
I emisiune de oblig. de stat dela dramlul de fer orizontal ung. . .	89.90	89. . .
II emisiune de oblig. de stat dela dramlul de fer orizontal ung. . .	110. . .	109.50
Oblig. de stat dela 1876 de ale dramlului de fer orizontal ung. . .	93.60	93.75
Obligățiuni ung. de rescumpărare pământului . . .	95.50	95.50
Obligățiuni ung. cu clasă de sorșire . . .	98.75	95.50
Obligățiuni urbariale temerario . .	97.50	97. . .
Obligățiuni urbariale transilvane . .	95.75	96.50
Obligățiuni urbariale oronto-asiatice . . .	96.20	96.50
Obligățiuni ung. de rescumpărare deținea de vin . . .	96.50	96.50
Sorșii unguresci cu promiță . . .	116.50	116.50
Sorșii de regulatura țicel . . .	108.20	107.75
Datorie de stat austriacă în hărție . .	76.30	76.25
Datorie de stat austr. în argint . . .	76.95	76.75
Renta de aur austriacă . . .	94.35	94.25
Sorșii de stat dela 1850 . . .	130. . .	130. . .
Acișuni de bancă austro-ung. . .	830. . .	830. . .
Acișuni de bancă de credit ung. . .	284.75	284.50
Acișuni de credit austr. . .	295. . .	293.75
London (pe polița de trei luni) . .	118. . .	119.05
Scrieri fideiari ale institutiului „Albina“ . . .	—	100. . .
Argent . . .	5.64	5.65
Galbin . . .	9.47	9.64
Napoleon . . .	9.47	9.64
100 marce nemșeci . . .	58.40	58.35

Nr. 450 1882 [303] 2—3

CONCURS.

În conformitate cu hotărira comitetului subsemnat, se scrie de nou concurs pentru 1 stipendiu à 100 fl. pe an, menit pentru eleve, ce urmează cursul regulat la vre-o școală pedagogică (preparandiă).

Persoanele ce doresc a folosi acest stipendiu se subțeară cererile lor la subșerisul comitet al asociațiunei în Sibiu cu mult până la 31 Decemvre st. n. l. c. Cereri intrate măi târziu nu se vor considera. —

Cererile se fie înșoțite de următoarele documente:

1. Carte de botez, în original sau în copă.
2. Atestat școlastic, care se dovedească calificațiunea recerută pentru a pute fi primită într'un institut pedagogic, sau dacă concurenta este chiar eleva acelu institut pedagogic, atestat de pe semestrul al II-lea al

anului școl. precedent și atestat de frecventare de pe anul curent dela direcțiunea institutiului în original sau în copă legalizată.

Spre dovedirea celor amintite în fruntea punctului 2 se se aculă la suplică programă institutiului, sau adevărea directorului despre calificațiunea ce se cere pentru primire. —

3. Atestat de șărăcie sau de stare orfană, dacă concurenta este orfană, dat dela primăria comună, subșeris de parochul locului, și vidimat de oficiul politic respectiv (pre-tura).

4. Declarațiune hotărâtă că concurenta nu măi capătă din alt loc vre-un stipendiu.

5. Să se arto că aspiranta este deprinsă în lucruri de mână necesare de a se învța în școalele de țefete.

Conșur intrate dela persoane, ce nu aparțin teritoriului asupra căreii se întinde activitatea asociațiunei transilvane, nu se vor lua în considerare.

Din ședința comitetului asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută la Sibiu în 11 Noevmre n. 1881.

Iacob Bologna m. p., vpres.
Dr. D. P. Barciann m. p., secretar al II-lea.

Nr. 455 1882. [302] 2—3

CONCURS.

Venind în vacanță 6 din stipendile acordate la învțăea de meseri în anul 1879 și 1880 se scrie prin aceasta concurs la 6 stipendii de câte 25 fl. pe an, menite pentru tineri români care voiesc a învța vre-o meserie, dar măi cu samă rătăria, lemnăria (bărdăria), faurăria, măsăria (templăria), cismăria părăria, curelăria, țelăria, mașăria agricolă.

Cererile au a se înainta subșemnatului comitet al asociațiunei transilvane în Sibiu până la 31 Decemvre n. 1882. Cereri intrate măi târziu nu se vor considera.

Cererile au să fie înșoțite de:

1. Carte de botez din care se vadă că concurentul este de nascere român și că are cel puțin vârsta de 14 ani.

2. Atestat școlastic, din care se vadă că concurentul are cel puțin cunoștințele ce se predau în școalele primare din Austro-Ungaria, și șe cunoască și o altă limbă folosită în țeară precum maghiară sau germană.

3. Revers dela părinți sau tutori, prin care acestia se obligă a vor lăsa pe fiu sau pupili lor să învțe meseria la care se aplică, până când vor eșii sodali cu atestat în regula.

4. Contractul, în original sau în copă vidimat, ce părăntele său tutorul concurentului a încheiat cu maestrul, la care învțăcelul este primit spre a învța o meserie.

Din ședința comitetului asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiu în 14 Noevmre n. 1882.

Iacob Bologna m. p., vpres.
Dr. D. P. Barciann m. p., secretar. al II-lea

Nr. 4709 1882 civ. [300] 3—3

Publicațiune.

În afacerea conșenienei dreptului de cărcămarit din comuna Ciolt, la cereea dată de advocat Lajos Deszö în numele vęduvei remase de contele Michail Telek, tura naturală și legală a minorăului fiin Laszlo, contra conșoserului de acolo, s'a fiesat țî de perractura în fața locului comuna Ciolt, țina de 29 Decemvre 1882 și cele următoare, în care cei interesați sânt avisați a se înțiașa cu aceea, că esompliarul cel dintăiu al cereei este reșinut la tribunalul subșeris, al doilea se află la primăria comunei Ciolt spre a pute fi vădut.

Din ședința tribunalului reg. din Dej ținută la 16 Septemvre 1882.